

Forum for Natur og Friluftsliv - Sør-Trøndelag

Sandgata 30, 7012 Trondheim
Tlf.: 94109461 E-post: sor-trondelag@fnf-nett.no

Trondheim 6. juli 2016

Høringsuttalelse om forvaltningsplan for Eidsvatnet fuglefredningsområde

FNF er et samarbeidsnettverk for naturvern- og friluftsansjasjoner på fylkesnivå. I Sør-Trøndelag er elleve organisasjoner tilknyttet FNF som til sammen har 33 000 medlemskap. Vi arbeider for å bevare natur og mulighetene å utøve friluftsliv, både i nærmiljøet og i villmark, i skogen og på fjellet.

Vi kommenterer her noen tema og problemstillinger i forvaltningsplanen, i den hensikt å forbedre forvaltningsplanen som skal utfylle forskriftene for området.

Bærekraftig bruk og ivaretagelse av naturtyper

Det er viktig med en avveining mellom bærekraftig bruk for allmennheten og ivaretagelse av naturtyper som trenger lenger tid uten større inngrep for å få et stort mangfold av truede arter.

Brukerinteresser, søknadspliktige tiltak og dispensasjoner

Det finnes forskjellige brukerinteresser i verneområder som dette, herunder friluftsliv som fritidsfiske og fugletitting, samt jordbruksvirksomhet. Vi legger til grunn at forvaltningsplanen vil likestille mulighetene for friluftaktiviteter, og at skadelige aktiviteter begrenses til et minimum. Det bør legges til rette slik at alle brukerinteressene gjennom felles forståelse og dugnad bidrar til å oppnå formålet med verneområdet.

Vi mener det er et grunnleggende prinsipp at alle typer aktiviteter og ferdsel i verneområder skal foregå varsomt og med mål om å ikke påføre varige skader eller forstyrre dyrelivet, spesielt fuglene i hekkesesongen. Det er derved ikke nødvendig å trekke frem konkrete brukergrupper som potensielle skadegjørere. Tillatelser og dispensasjoner gitt til én brukerinteresse kan medføre krav om tilsvarende fra også andre brukerinteresser.

Utkastet til forvaltningsplan forteller at bruk av båt og fiskegarn er tillatt innenfor verneområdet, mens midlertidige kamouflasjeinnretninger for fotografering er forbudt. Alle slike aktiviteter bør vurderes etter hvordan de innvirker på verneformålet, samtidig som man ikke bør tillate nye aktiviteter som hittil ikke har vært vanlige. Vi oppfordrer

forvaltningsmyndigheten til å allerede nå definere klare regler for aktiviteter som dette, for å tydeliggjøre balansen mellom verneformålet og bruken av området.

Nye tiltak som er søknadspliktige må behandles grundig for å unngå at dette går ut over naturverdiene i området. Informasjon om hva som er søknadspliktig må være lett tilgjengelig.

Friluftsliv

Bruken av Eidsvatnet som friluftsområde, inkludert for beboerne i Botngård, er viktig for trivsel, helse og bevissthet om naturens verdi, det er derfor viktig at man også i fremtiden har mulighet å bruke området på en bærekraftig måte. Det skapes en økt bevissthet om verneverdiene gjennom muligheten til å oppleve dem.

Hoveddelen av ferdselen bør kanaliseres med skilting og kart, slik at fuglelivet ikke forstyrres unødige. Selv om fugletårnet er like utenfor avgrensningen for verneområdet, bør det være en del av forvaltningsplanen. Det er viktig å vedlikeholde adkomststien til fugletårnet og eventuelle andre stier i området. Skader på sti bør repareres etter kort tid, slik som når stien blir for fuktig. Visse forebyggende tiltak er også nødvendige for å unngå at slitasje hindrer ferdsel eller skader natur.

I Norge er det en tradisjon for at ferdsel i terrenget foregår på eget ansvar, og at informasjon er viktigste skadeforebyggende tiltak. I dette verneområdet er det få farer som truer brukerne, men selve fugletårnet må være sikkert og godt vedlikeholdt til enhver tid. Eventuelle tiltak må ikke medføre unødvendige inngrep som påvirker naturen eller naturopplevelsene.

Tilrettelegging, informasjon, kanalisering og hjelpemidler

Informasjon om området, forskriftene og forvaltningsplanen må være lettfattete og lett tilgjengelige, spesielt ved fugletårnet, slik som i dag. Det gjelder ikke bare hva man *ikke* kan gjøre, men også hva man kan gjøre, og oppleve, i verneområdet. Informasjon om at også naturen i tilgrensende områder er sårbar og verdifull kan bidra til å sikre verneområdets funksjoner og formål bedre.

I forbindelse med forvaltningsplanen bør det også utarbeides flere typer lettest materiell for de forskjellige brukergruppene. Selve forvaltningsplanen og forskriftene kan være for tung og utilgjengelig lesning for de fleste. Det holder ikke at forvaltningsplanen inneholder en oppfordring til å ta kontakt med forvaltningsmyndigheten ved usikkerhet om tiltak er tillatt eller ikke – forvaltningsplanen bør inneholde en plan for hvordan folk kan få informasjon.

Ta gjerne i bruk elektroniske muligheter, som en app til smarttelefon, for å informere publikum om serverdigheter, naturverdier, turstier, akseptabel adferd, søknadspliktige tiltak osv. Det finnes og kan lages apper som gjør at folk enkelt kan varsle om ulykker, akutte miljøtrusler og f.eks. automatisk oppgi kartkoordinater.

Miljøovervåking og forskning

En må sikre tilstrekkelig oppsyn slik at opplevelsesverdiene, naturverdiene, vannmiljøet, vassdragsnaturen og de økologiske funksjonene ivaretas. Det bør tilrettelegges for kartlegging

og forskning (i tråd med vernebestemmelsene) som gir mer kunnskap om det biologiske mangfoldet i biotopene tilknyttet vannet, herunder fuglelivet.

Området er spesielt viktig fordi det er nær RAMSAR-området Ørlandet våtmarkssystem, og miljøpåvirkninger fra hovedflystasjonen og klimaendringer kan endre fuglenes raste- og hekkeområder.

Det er bra og viktig at forvaltningsplanen har med metodebeskrivelse, slik som NiN-systemet for naturvariasjoner, spesielt med tanke på de mange omtalte miljøvariablene ved akkurat dette vannet (som eutrofiering, gjengroing, fremmede arter og fugle- og fiskeforekomster). Det finnes store mengder data og kunnskap bl.a. om fuglelivet ved Eidsvatnet, men det er en stor utfordring å hente inn, kvalitetssikre og nyttiggjøre det viktigste av dette materialet til overvåkning og forskning. Datamaterialet er et viktig utgangspunkt for videre overvåkning og forskning, og nyttig som grunnlag for en revisjon av bevaringsmål og prioritering av forvaltningstiltak som etter forvaltningsplanen vil skje etter ti år.

Oppsyn og varsling

Naturopsynet (SNO) vil ha en viktig rolle i sikringen av verneformålet. Publikum bør ha lett tilgjengelig informasjon om hvilke tilfeller varsling er nødvendig, og hvem man skal kontakte.

Oppsynet bør informere om og håndheve båndtvangsbestemmelsene for hunder, samt bidra til å redusere skadevirkningene av også andre fremmede dyrearter som påvirker fuglefaunaen negativt (mink, katter etc.).

Forsøpling bør rutinemessig og hyppig ryddes opp.

Skjøtsel av Eidsvatnet og tilgrensende arealer

Forvaltningsplanen bør inneholde konkrete tiltak mot fremmede arter, inkludert kanadagås, gjedde og mink, samt en rekke plantearter som trolig vil nå verneområdet langs veinettet innen kort tid. Ekspertene bør også vurdere om det skal gjøres nye tiltak med uttak av gjedde og utsetting av villfanget innlandsørret fra lokale bestander (stedegen), og undersøke status for ålen.

Kantvegetasjon/kantskog er spesielt viktig å ivareta og det stilles en del krav til dette (jf. vannressursloven §11, forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket §4, forskrift om bærekraftig skobruk §§3 og 5, forskrift om nydyrking §6, samt naturmangfoldloven §§4-12). Kantskogen bør være minst 10 meter bred, slik at en også bør sørge for restaurering der den har forsvunnet. Flyfoto viser at det allerede har skjedd en viss forbedring siden 1969.

Vannkvalitet

Det er bra at forvaltningsplanen inkluderer tiltak for å bedre og sikre vassdragets økologiske tilstand (jf. vannforskriften). Dette er viktig av hensyn til sjeldne arter, ørret, ål og spesielt for fuglelivet som er avhengig av en del åpne vannflater.

Gjengroingen av flytebladvegetasjon på selve vannflaten har skutt enorm fart de senere årene. Forvaltningsplanens vedlegg 5 og 6 er avgjørende viktige for å beskrive en prosess med klart definert måloppnåelse for å hindre gjengroingen og sikre fuglelivet, inkludert områdets funksjon for trekkfugler. Vi understreker viktigheten av at miljømålene om god økologisk og kjemisk tilstand etter vannforskriften oppnås senest innen 2021.

Det er viktig å også ta vare på fauna og miljø langs elven også utenfor fuglefredningsområdet (jf. naturmangfoldlovens § 49 - *utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde*). Aktiviteter og endringer i områder rundt verneområdet kan påvirke naturverdiene både positivt og negativt, og avrenning som øker eutrofieringen er spesielt alvorlig. Forvaltningsplanen bør bidra til å sikre en naturlig vannføring og en renere tilløpsbekker. Åpen kloakk ut i vannet/tilløpsbekkene er ikke akseptabelt. Det bør defineres konkrete tiltak i forvaltningsplanen også for de omkringliggende arealene.

Medvirkning

For å ivareta verneområdet med dets natur, opplevelser og bruksmuligheter, og hindre at enkelte brukerinteresser blir forfordelt, er det viktig med bred medvirkning i forvaltningen. For dette fuglefredningsområdet ser det ikke ut til å være planer om noe verneområdestyre. Det bør alternativt foreslås andre gode strategier for hvordan man kan sikre medvirkning, samt godt kommunikasjonen med allmennheten, øvrige forvaltningsmyndigheter og faglige institusjoner.

FNF og våre tilsluttede organisasjoner¹ kan gjerne kontaktes for samarbeid om å framskaffe eksisterende og samle inn nye data nyttige for forskning og forvaltning, eller på andre måter bidra til ivaretagelsen av verneområdet.

Ved eventuell fornying av fugletårnet, bør dette skje i samråd med Norsk Ornitologisk Forening, som har spesielt god ekspertise på utforming og bruksfunksjon.

Redaksjonelt

Istedenfor overskriften «Fauna» bør det stå «Øvrig fauna», siden fugl også er en del av faunaen.

Uttalelsen støttes av: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Turistforening og Trondheim Turmarsjforening.

Erik Brenna
Fylkeskoordinator
FNF Sør-Trøndelag

1 <http://fnf-nett.no/7710.Tilsluttede-organisasjoner.html>